

C/2024/6026

23.10.2024

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów

„Budowanie przyszłości w zgodzie z naturą: pobudzanie rozwoju biotechnologii i bioprodukcji w UE”

[COM(2024) 137]

(C/2024/6026)

Sprawozdawca: **Florian MARIN**

Współsprawozdawca: **Antonello PEZZINI**

Doradczynie i doradcy	Giannino Cesare BERNABEI (z ramienia współsprawozdawcy, Kat. 1)
Wniosek o konsultację	29.5.2024
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Komisja Konsultacyjna ds. Przemian w Przemysle
Data przyjęcia przez sekcję	6.6.2024
Data przyjęcia na sesji plenarnej	10.7.2024
Sesja plenarna nr	589
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	200/0/2

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje dokument Komisji dotyczący istotnych możliwości oferowanych przez biotechnologię i bioprodukcję, ale uważa, że potrzebne jest bardziej konkretne podejście. Jest rozczarowany tym, że UE nie dysponuje jeszcze strategią dotyczącą biogospodarki ani aktem w sprawie biotechnologii, i uważa, że takie przepisy są pilnie potrzebne ze względu na sytuację na świecie.

1.2. EKES proponuje, by strategia UE dotycząca biogospodarki opierała się na zintegrowanym podejściu sektorowym obejmującym konkretne cele, w tym określała program badań na najbliższe 10 lat, wykaz umiejętności i wyraźną rolę społeczeństwa obywatelskiego.

1.3. Należy rozważyć kodeks etyczny dla unijnych przedsiębiorstw i produktów wprowadzanych do obrotu w UE i promować taki instrument na całym świecie. Aspekty etyczne trzeba stale monitorować, z udziałem społeczeństwa obywatelskiego i z należyтым uwzględnieniem praw człowieka, godności i prywatności. W kontekście biotechnologii i bioprodukcji należy dawać pierwszeństwo świętości ludzkiego życia, a nie interesom rynku.

1.4. Potrzebne są specjalne środki w celu rozwijania kompetencji i konsolidowania synergii między zapotrzebowaniem na umiejętności z zakresu biotechnologii a potrzebami w zakresie bioprodukcji. Aby można było uniknąć drenażu mózgow i ustabilizować siłę roboczą, środki te powinny opierać się na dialogu społecznym i rokowaniach zbiorowych.

1.5. EKES proponuje, by prace nad rozwojem biotechnologii i bioprodukcji w UE obejmowały następujące elementy:

- wskaźniki sektorowe i ich przekrojowy wpływ na poszczególne sektory,
- partnerstwa publiczno-prywatne mające na celu wzmocnienie współpracy krajowej, europejskiej i międzynarodowej,
- międzysektorowy system badawczy łączący wielosektorowe procesy badawcze,

- baza danych zawierająca wykaz potencjalnych inwestorów i wykaz przedsiębiorstw z produktami, które są na etapie wydawania pozwolenia, wraz z trwającymi badaniami klinicznymi i wyraźnymi powiązaniem z ESAP,
- szybsze i mniej biurokratyczne procedury udzielania pozwoleń, zezwoleń i licencji dotyczących zdolności przemysłowych w zakresie biotechnologii, uwzględniające aspekty etyczne,
- inwestycje mające na celu konsolidację powiązań między sztuczną inteligencją a biotechnologią, zwłaszcza w odniesieniu do stosowania nowych klas molekuł,
- doskonała synergia z celami zrównoważonego rozwoju i proponowanym Niebieskim Ładem,
- specjalne i zharmonizowane normy europejskie i globalne,
- wspieranie większego udziału MŚP w tym sektorze,
- przejrzystość i dane w czasie rzeczywistym dostarczane częściowo za pomocą sztucznej inteligencji,
- środki mające na celu zwiększenie społecznego poparcia i zaufania oraz szersze edukowanie na temat produktów biotechnologicznych,
- wyraźny wkład w umocnienie gospodarki dobrobytu i społeczeństwa dobrobytu,
- lepsze rozróżnienie kompetencji krajowych i kompetencji dzielonych.

1.6. EKES proponuje, by finansować biotechnologię i bioprodukcję w UE z należywym uwzględnieniem następujących kwestii:

- oparte na synergii podejście do Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF), Platformy na rzecz technologii strategicznych dla Europy (STEP), Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) i polityki spójności, wykorzystujące wspólne wskaźniki, wspólną bazę danych i pojedynczy punkt dostępu do finansowania,
- przekierowanie części pieniędzy uzyskanych z podatków ekologicznych na finansowanie zielonych produktów biotechnologicznych,
- wykorzystywanie i łączenie różnorodnych źródeł finansowych i funduszy, takich jak pożyczki, kapitał wysokiego ryzyka i fundusze publiczne,
- wzmocnienie centrum biotechnologicznego UE i pomoc w przyciąganiu kapitału.

2. Uwagi ogólne

2.1. Biotechnologia przemysłowa wykorzystuje wyjątkowe właściwości mikroorganizmów i enzymów, w tym ich różnorodność, wydajność i indywidualne cechy, do tworzenia produktów w sektorach takich jak sektor żywności i pasz, sektor tworzyw sztucznych, sektory chemiczny, celulozowo-papierniczy, włókienniczy, motoryzacyjny, medyczny i elektroniczny, a przede wszystkim w sektorze energetycznym. Wykorzystuje się to również w innych procesach produkcyjnych, w których bardziej przyjazne dla środowiska procesy biologiczne działają przy niskich poziomach temperatury i ciśnienia, zużywają mniej energii, emitują mniej gazów cieplarnianych i stosują odnawialne produkty rolne jako surowce.

2.2. Udział Europy w światowym rynku w tej dziedzinie wynosi 12 %, przy czym światowy przemysł biotechnologiczny zdominowany jest przez Stany Zjednoczone, których udział w rynku wynosi około 60 %. Wkład bioprzemysłu w PKB wyniósł 31 mld EUR w 2018 r. i zapewnił on wtedy ponad 200 tys. bezpośrednich miejsc pracy i 625,7 tys. pośrednich miejsc pracy.

3. Wielofunkcyjność, trendy i wyzwania związane z biotechnologią i bioprodukcją

3.1. EKES jest rozczarowany tym, że strategia UE dotycząca biogospodarki ma ukazać się pod koniec 2025 r. i że opublikowano jedynie ogólne plany na przyszłość, podczas gdy Stany Zjednoczone wdrażają już konkretny specjalny pakiet dotyczący biotechnologii i bioprodukcji. Stany Zjednoczone⁽¹⁾ określiły strategię przemysłową na rzecz biotechnologii i bioprodukcji, wyznaczającą cele w pięciu obszarach: klimat; żywność i rolnictwo; łańcuchy dostaw; zdrowie; kwestie przekrojowe. Chiny wskazały w swojej strategii biotechnologię jako kluczowy sektor. Indie, gdzie sektor biotechnologii intensywnie się rozwija, przedstawiły strategię biotechnologiczną w ramach kampanii „Make in India”, a Zjednoczone Królestwo zamierza nadać sektorowi biotechnologii nową dynamikę za sprawą strategii nauk biologicznych („Life Science Strategy”).

⁽¹⁾ Realizowany przez administrację Bidena projekt „Bold Goals for US Biotechnology and Biomanufacturing” [„Odważne cele dla amerykańskiej biotechnologii i bioprodukcji”], który ma być swego rodzaju rewolucją przemysłową w dziedzinie biotechnologii, został opisany w badaniu opublikowanym przez Biuro Polityki Naukowej i Technologicznej przy Białym Domu.

3.2. EKES podkreśla, że bezwzględnie konieczne jest przyjęcie w najbliższej przyszłości aktu w sprawie biotechnologii, ponieważ UE musi pójść dalej, jeśli chodzi o ułatwianie rozwoju przemysłu biotechnologicznego. Oczekiwana strategia UE dotycząca biogospodarki powinna obejmować ścieżkę przemysłową umożliwiającą zajęcie się w sposób skonsolidowany wszystkimi wyzwaniami, z którymi zmagają się ten przemysł (zwłaszcza dekarbonizacją, cyfryzacją, efektywnym gospodarowaniem wodą), a przy tym pozwalającą na uwzględnienie specyfiki sektora. Jak stwierdzono w opinii EKES-u „Podejścia oraz najlepsze praktyki przemysłowe i technologiczne na rzecz społeczeństwa odpornego na deficyt wody”⁽²⁾, ścieżki transformacji przemysłowej powinny obejmować plan działania dotyczący wymiaru ludzkiego, aby uwzględnić potrzebne umiejętności i zapewnić wysokiej jakości miejsca pracy. Taką ścieżkę powinny uzupełniać program badań na najbliższe 10 lat, wykaz potrzebnych umiejętności, specjalne działania na rzecz budowania akceptacji społecznej, specjalne zasoby finansowe i wyraźna rola społeczeństwa obywatelskiego, a także ścieżka ta powinna obejmować normy i dyplomację. Powinna być silnie skorelowana z innymi strategiami dotyczącymi obszarów powiązanych z biotechnologią i z Niebieskim Ładem.

3.3. Jednolity rynek nadal nie funkcjonuje sprawnie, a prawodawstwo UE jest wdrażane na szczeblu krajowym w państwach członkowskich na różne sposoby. EKES uważa, że aby można było wykorzystać zalety jednolitego rynku, potrzebne są specjalne unijne przepisy dla tego sektora. Należy dołożyć większych starań, aby istniała jasność w odniesieniu do kompetencji krajowych i dzielonych. Synergiczne zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego, uniwersytetów, państw członkowskich i innych zainteresowanych stron ma kluczowe znaczenie dla przyszłości biotechnologii w UE.

3.4. Medycyna spersonalizowana, medycyna precyzyjna, wychwytywanie biogazu i sekwencjonowanie genomów nowych gatunków mikroorganizmów to jasne przykłady możliwych ścieżek rozwoju biotechnologii w UE (przy ścisłym monitorowaniu praw pacjentów). Oczekuje się, że nanobiotechnologia znacznie się rozwinie dzięki postępowi technologicznemu w dziedzinie nanotechnologii. EKES zwraca uwagę, że UE potrzebuje wspólnego podejścia etycznego oraz wspólnych, szybszych i mniej biurokratycznych procedur wydawania zezwoleń, pozwoleń i licencji na zdolności przemysłowe w zakresie biotechnologii.

3.5. EKES jest zaniepokojony, że mogą się pojawić sytuacje dominacji rynkowej, co może mieć wpływ na konkurencyjność UE i uczciwą konkurencję. Możliwe zdobycie przez niewielką liczbę przedsiębiorstw pozycji dominującej w rolnictwie i produkcji żywności oraz zmniejszenie różnorodności genetycznej produktów rolnych mogą negatywnie wpłynąć na drobnych producentów rolnych, nasilić ubóstwo i ograniczyć dostęp do zdrowej żywności. Patenty na rośliny i zwierzęta nie zostały jeszcze odrzucone. Istniejący wspólnotowy system praw do ochrony odmian roślin może zapewnić odpowiednie otwarte ramy dla przyszłej hodowli opartej na biotechnologii. Należy stale dbać o utrzymanie spójności między obecnymi i przyszłymi strategiami i politykami a rozwojem biotechnologii i bioprodukcji – powinna na to stale zwracać uwagę zwłaszcza nowa Komisja Europejska.

3.6. Do wspierania rozwoju bioprzemysłu należy wykorzystywać przetargi publiczne, inwestycje publiczne, kwoty budżetowe ukierunkowane na rynek krajowy, specjalne oznaczenia i terytorialne rozłożenie łańcuchów dostaw.

3.7. EKES uważa, że niezbędne są jasne i precyzyjne wskaźniki pokazujące wielkość europejskiej biotechnologii i jej przekrojowy wpływ na różne sektory. Potrzebne są konkretne cele sektorowe dotyczące przyszłości biotechnologii i bioprodukcji, uwzględniające dodatkowe sektory, na które mają one wpływ.

3.8. EKES sądzi, że ważniejsze jest skupienie się na tym, które produkty są opracowywane, i na ich wpływie na społeczeństwo niż na wskaźnikach dotyczących przedsiębiorstw, ponieważ biotechnologia przemysłowa jest kluczowym czynnikiem umożliwiającym przejście na bardziej zrównoważoną i konkurencyjną biogospodarkę o obiegu zamkniętym. Nie należy lekceważyć wkładu biotechnologii w gospodarkę dobrobytu i w dobrostan społeczeństwa ani korzyści, jakie biotechnologia przynosi wszystkim.

3.9. EKES uważa, że potrzebne są znaczne inwestycje w celu konsolidacji powiązań między sztuczną inteligencją a biotechnologią, zwłaszcza w odniesieniu do wykorzystywania nowych klas molekuł, które nie są obecnie dostępne. Należy wykorzystać sztuczną inteligencję do umocnienia powiązań między biotechnologią a bioprodukcją i zbudować odpowiednią infrastrukturę danych.

3.10. Sztuczna inteligencja jest narzędziem, które może przyczynić się do dostarczania bardzo potrzebnych danych w czasie rzeczywistym. Potrzebne są instrumenty monitorowania fazy rozwoju aktywów biotechnologicznych, a także większa przejrzystość w przemyśle. Sztuczna inteligencja stosowana w przemyśle opartym na bioproduktach umożliwi przedsiębiorstwom automatyzację szerokiej gamy procesów, co pomaga im uprościć i poszerzyć działalność. Analiza obrazu z wykorzystaniem sztucznej inteligencji może być wykorzystywana do analizowania mikrobiomów, wybierania fenotypów i opracowywania szybkiej diagnostyki w szerokiej gamie zastosowań. Dzięki wykorzystaniu sztucznej inteligencji można stosować rozwiązania z zakresu opieki zdrowotnej, które ułatwiają rozwój spersonalizowanych metod leczenia.

3.11. Aby skonsolidować biotechnologie potrzebne w różnych produktach, konieczne jest zwiększenie wsparcia publicznego, poziomu zaufania i edukacji oraz unikanie fałszywych informacji na temat produktów biotechnologicznych. Zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego w ocenę ryzyka, promowanie przejrzystych modeli biznesowych i pozytywnej kultury opartej na bioasekuracji i bezpieczeństwie biologicznym oraz ułatwianie dostępu do danych są ważne dlatego, aby konsumentom łatwiej było zrozumieć biotechnologię, a tym samym także ją akceptować. Należy zapewnić doskonałą synergię z celami zrównoważonego rozwoju.

⁽²⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego – Podejścia oraz najlepsze praktyki przemysłowe i technologiczne na rzecz społeczeństwa odpornego na deficyt wody (Dz.U. C C/2024/4659, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/4659/oj?locale=pl>).

3.12. EKES uważa, że ważne jest zapewnienie norm technicznych na czas za pośrednictwem europejskiego systemu normalizacji wspierającego funkcjonowanie jednolitego rynku biotechnologii, wraz z odpowiednimi zharmonizowanymi normami ułatwiającymi bezpieczne stosowanie nowych i zaawansowanych rozwiązań w zakresie bioprodukcji. Należy opracować i wdrożyć na całym świecie specjalne i zharmonizowane normy międzynarodowe dotyczące produktów biotechnologicznych, uwzględniające cechy charakterystyczne takich produktów. Międzynarodowy system sądowy powinien mieć takie sytuacje na uwadze. Należy jeszcze bardziej wzmocnić związek między dyplomacją a biotechnologią.

4. Inwestycje i finansowanie

4.1. EKES uważa, że konieczne jest wzmocnienie pozycji konkurencyjnej UE poprzez finansowe ramy odniesienia dla inwestycji w biotechnologię i bioprodukcję, w tym dostęp do kapitału wysokiego ryzyka w Europie i przyspieszone procedury dla MSP. Unia rynków kapitałowych nadal nie przynosi wystarczających rezultatów, a wkład rynku kapitałowego w biotechnologię prawdopodobnie pozostanie w przyszłości niski. Dopuszczanie tych samych produktów do obrotu giełdowego na ponad 10 różnych europejskich giełdach okazuje się wyzwaniem biurokratycznym. Rynek kapitałowy UE nadal jest rozdrobniony.

4.2. System finansowy powinien być zobligowany, żeby robić więcej dla sektora biotechnologii i bioprodukcji, z uwagi na ekspozycję gospodarki UE na system bankowy. Innowacyjne podejścia, takie jak *venture debts*, czyli pożyczki dla przedsiębiorstw znajdujących się na wczesnym etapie rozwoju, są ważnym narzędziem wspierania przedsiębiorstw silnie zaangażowanych w badania w dalszym inwestowaniu w badania i rozwój oraz ekspansję rynkową.

4.3. Uznanie w ramach STEP (*) znaczenia biotechnologii dla zrównoważonej przyszłości UE nie wystarczy, aby wygrać w światowej rywalizacji. Aby zwiększyć efektywność finansowania biotechnologii i bioprodukcji, należy uwzględnić synergistyczne i uzupełniające się sposoby podejścia w ramach RRF, STEP, EBI i polityki spójności, opierające się na wspólnych wskaźnikach, wspólnej bazie danych i skutecznym zarządzaniu różnymi celami tematycznymi. Ważne jest istnienie pojedynczego punktu dostępu do finansowania biotechnologii i bioprodukcji.

4.4. Należy rozważyć możliwość przekierowania środków pochodzących z podatków ekologicznych na finansowanie zielonych produktów biotechnologicznych. Priorytetem powinno być wykorzystywanie i łączenie różnorodnych źródeł finansowych i funduszy, takich jak pożyczki, kapitał wysokiego ryzyka i fundusze publiczne.

4.5. UE stoi przed licznymi wyzwaniami związanymi z rozwojem rynku, w tym pozyskaniem znacznych ilości potrzebnego kapitału, nieprzewidywalnością (zwłaszcza pod względem kosztów), złożonością operacyjną oraz brakiem umiejętności wśród pracowników i brakiem pieniędzy dla tych ostatnich. Należy ostrożnie zarządzać zależnością od inwestorów czy inwestorów kapitału wysokiego ryzyka, a przy tym mieć na uwadze potrzebę ujęcia wszystkich nisz rynkowych i nietraktowania zysków jako priorytetu. Jest to szczególnie ważne w sektorze chorób rzadkich. Konieczne jest tu zmniejszenie zależności MSP od dużych przedsiębiorstw.

4.6. Należy rozważyć specjalne kampanie mające na celu przyciągnięcie większej ilości inwestycji prywatnych. Trzeba też, poprzez odpowiednie kampanie, zmienić przekonanie, że bioprodukt jest udany, gdy przyjmie się na rynku amerykańskim. Obiektywne, przejrzyste i przyjazne dla konsumenta kampanie informacyjne na temat potencjału, korzyści i zagrożeń związanych z rozwojem bioproduktów powinny stale być w centrum uwagi. Należy poprawić kulturę ryzyka i stworzyć procedury oceny ryzyka dla produktów biotechnologicznych, aby przyciągać więcej inwestycji.

4.7. Konsolidacji biotechnologii i bioprodukcji w UE powinny służyć odpowiednio dostosowany system podatkowy i dotacje oraz innowacyjne wsparcie finansowe. Niezbędne jest uwzględnianie komplementarności gospodarczej między różnymi państwami członkowskimi, by zaangażować państwa członkowskie, które mogą pomóc w konsolidacji zdolności bioprodukcyjnych w UE i zwiększeniu jej strategicznej autonomii. Biotechnologia powinna zostać włączona do unijnej zielonej systematyki.

4.8. Należy podjąć kroki w celu zarówno stworzenia specjalnej platformy dla przedsiębiorstw biotechnologicznych wchodzących w skład centrum biotechnologicznego UE, pomagającej im w znalezieniu potencjalnych inwestorów i kapitału, jak i przygotowania corocznego wydarzenia UE mającego na celu dopasowanie potrzeb inwestorów i potrzeb sektora biotechnologii i bioprodukcji. Trzeba też opracować bazę danych zawierającą wykaz potencjalnych inwestorów i bazę zawierającą wykaz przedsiębiorstw z produktami na etapie wydawania pozwolenia, trwającymi badaniami klinicznymi i wyraźnymi powiązaniem z europejskim pojedynczym punktem dostępu (ESAP). Europejska baza danych jest potrzebna do zagwarantowania, że duże, wysokiej jakości, łatwo dostępne i bezpieczne zbiory danych biologicznych będą mogły prowadzić do nowych odkryć biotechnologicznych.

(*) Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Platformę na rzecz technologii strategicznych dla Europy, COM(2023) 335.

4.9. Asymetryczny dostęp do informacji jest istotną barierą dla MŚP w dostępie do kapitału z rynku kapitałowego i sektora bankowego. Potrzebny jest dostosowany i silny rynek regulowany, aby zapobiegać zakłóceniom na rynku i zapewnić inwestorom odpowiednie zyski, ponieważ pomagają oni generować ogólne korzyści gospodarcze dla społeczeństwa. Konieczne są przekrojowe działania w celu pobudzenia współpracy międzynarodowej i umiędzynarodowienia MŚP.

5. Badania naukowe i innowacje

5.1. EKES uważa, że należy dołożyć większych starań, aby przyjąć sprawny proces regulacyjny dla produktów biotechnologicznych. Powinien on być w stanie wchłaniać i przetwarzać postępy innowacji za pośrednictwem rynku oraz dążyć do zapewnienia przejrzystości i skuteczności produktów wprowadzanych do obrotu w sposób bezpieczny i wydajny. Należy przy tym wziąć pod uwagę, że UE posiada potężny system badawczy i jest światowym liderem, jeśli chodzi o publikację wysokiej jakości artykułów naukowych, lecz zostaje w tyle w zakresie przekształcania wyników badań w produkty komercyjne.

5.2. EKES wzywa Komisję, by zachęcała państwa członkowskie do włączenia biotechnologii i bioprodukcji do ich strategii inteligentnej specjalizacji. Unijny system badań biotechnologicznych powinien być skoncentrowany na produkt. Bardzo potrzebna jest systemowa interwencja międzysektorowa, obejmująca wielosektorowy proces badawczy. Dostosowane ramy regulacyjne obejmowałyby każdy etap produkcji i dystrybucji produktów biotechnologicznych, od badań i pierwszego etapu testów po dystrybucję na rynku.

5.3. Infrastruktura badawcza UE musi być zorganizowana w sposób zintegrowany i zapewniający wsparcie. Należy wzmocnić i odpowiednio finansować większą liczbę klastrów o silnym zaangażowaniu środowisk akademickich i MŚP oraz więcej przedsiębiorstw typu start-up z różnych sektorów powiązanych z przemysłem biotechnologicznym. Ważne są inwestycje w budowanie zdolności, dostosowywanie infrastruktury i infrastrukturę wspierającą (taką jak klastry, inkubatory i infrastruktura przemysłowa).

5.4. Europa jest od dawna uznawana za lidera badań i innowacji w dziedzinie biotechnologii. Jednak przekształcanie wyników badań w zastosowania przemysłowe i produkcję na dużą skalę postępuje w UE w wolniejszym tempie niż w innych krajach. EKES uważa, że należy lepiej promować na szczeblu państw członkowskich instrumenty takie jak jednolite patenty i systemy dodatkowych świadectw ochronnych, aby w jak największym stopniu chronić te instrumenty i innowacje oraz wyeliminować ryzyko przeniesienia ich do państw trzecich, takich jak Stany Zjednoczone. Należy dokonać przeglądu ram własności intelektualnej chroniących patenty UE.

5.5. EKES uważa, że kluczowy element inwestycji stanowią partnerstwa publiczno-prywatne (krajowe, europejskie i międzynarodowe) i że są one potrzebne do stymulowania postępów we wszystkich sektorach biotechnologii i bioprodukcji, do wspierania odpowiedniej infrastruktury fizycznej i informatycznej, do prowadzenia działalności badawczej i osiągnięcia zasadniczych zmian, a także do zapewnienia powiązań między naukowcami a użytkownikami końcowymi oraz szybkiego wprowadzania odkryć na rynek. W przyszłości wyraźnie potrzebne będą solidne zdolności produkcyjne, a główne elementy służące do zwiększenia skali działalności można znaleźć w UE. EKES wzywa, by wspierać partnerstwa oraz modele interdyscyplinarne i oparte na współpracy, a także stworzyć specjalne ramy strategiczne i legislacyjne w tym zakresie.

6. Miejsca pracy i umiejętności

6.1. EKES jest rozczarowany tym, że we wniosku Komisji nie zaproponowano żadnych działań w zakresie umiejętności i zasobów ludzkich. Przyszłość biotechnologii i bioprodukcji musi obejmować utrzymanie umiejętności i przyciąganie większej liczby talentów w UE, czemu należy nadać taką samą wagę jak ochronie patentów i innowacji. Drenaż mózgowi jest faktem i osłabia konkurencyjność UE, zwłaszcza na wschodzie, gdzie stwarza problemy w starzejącym się społeczeństwie. Należy dbać o przyciąganie ekspertów spoza UE z myślą o rozwoju tego sektora.

6.2. Przemysł biotechnologiczny jest niejednorodny i rozdrobniony. Wymiany, tworzenie sieci kontaktów, wzajemne uczenie się, podnoszenie świadomości oraz promowanie edukacji i umiejętności powinny ugotować drogę do niezbędnych wzajemnych połączeń między różnymi ekosystemami innowacji na szczeblu UE. Dla stabilizacji siły roboczej ważne są zapewnienie wysokiej jakości warunków pracy, dialog społeczny i rokowania zbiorowe. Inwestycje w szkolenie wykwalifikowanych zasobów ludzkich, wraz ze stałym procesem wsparcia dotyczącym opracowywanych obecnie i w przyszłości bioproduktów, mają kluczowe znaczenie dla konkurencyjności przemysłu. Biotechnologia jest sektorem, który może wywołać zainteresowanie i większe zaangażowanie młodzieży. EKES uważa, że ważne jest wzmocnienie roli szkół wyższych w tym zakresie.

6.3. Innowacje w sektorze biotechnologii wymagają specjalnego, zintegrowanego i wysoce elastycznego instrumentu pozwalającego tworzyć i chronić synergii między wymogami w zakresie umiejętności biotechnologicznych a potrzebami w zakresie bioprodukcji. Efekt mnożnikowy w przemyśle biotechnologicznym jest istotny z uwagi na fakt, że jedno bezpośrednio utworzone miejsce pracy może przyczynić się do stworzenia kolejnych trzech pośrednich miejsc pracy.

7. Aspekty etyczne

7.1. Ludzka rasa nigdy nie była silniejsza i jednocześnie bardziej podatna na zagrożenia. EKES uważa, że rola społeczeństwa obywatelskiego w ochronie etycznej przyszłości europejskiego społeczeństwa jest kluczowa. W takich dziedzinach jak biotechnologia sama nauka nie wystarczy i musi zostać uzupełniona polityką i właściwymi strategiami, aby można było zapewnić sprawiedliwą przyszłość dla naszego społeczeństwa. Biotechnologia powinna być wykorzystywana do eliminowania ubóstwa, niedoboru żywności i nierówności w dostępie do żywności, a nie do kontrolowania lub zdobywania większej siły.

7.2. EKES wzywa Komisję do opracowania kodeksu etycznego dla unijnych przedsiębiorstw oraz produktów wprowadzanych na rynek UE i promowanych na całym świecie, aby chronić ludzi przed ewentualnym niewłaściwym wykorzystaniem technologii oraz zapewnić poszanowanie godności ludzkiej i praw człowieka. Etyczne aspekty biotechnologii powinny być regularnie monitorowane przy pełnym zaangażowaniu społeczeństwa obywatelskiego. EKES uważa, że biotechnologia powinna być rozwijana w taki sposób, aby nadać priorytet świętości ludzkiego życia, a nie rynkowi czy zbędnemu lub niedostatecznemu leczeniu.

7.3. Aby zwiększyć akceptację społeczną, należy zająć się wpływem zasobów genetycznych na prawa człowieka, godność ludzką i prywatność osób. Wartości społeczne powinny być uwzględniane we wszystkich dziedzinach, a zdrowie publiczne należy poprawiać. EKES proponuje, by w ramach rozwoju biotechnologii obowiązkowe było branie pod uwagę podstawowych wartości uznanych przez Unię Europejską w Karcie praw podstawowych. Priorytetem powinna być ochrona demokracji i naszych demokratycznych wartości.

Bruksela, dnia 10 lipca 2024 r

Oliver RÖPKE
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego